

# Spis treści

|                                                                                                                                |    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <b>Wstęp</b> . . . . .                                                                                                         | 7  |
| <b>Rozdział 1. Koncepcja kapitału społecznego</b> . . . . .                                                                    | 11 |
| 1.1. Uwagi wstępne . . . . .                                                                                                   | 11 |
| 1.2. Definicje kapitału społecznego . . . . .                                                                                  | 13 |
| 1.2.1. Kapitał społeczny jako jedna z form kapitału — koncepcja Pierre’a Bourdieu . . . . .                                    | 14 |
| 1.2.2. Kapitał społeczny jako próba połączenia perspektywy socjologicznej i ekonomicznej — koncepcja Jamesa Colemana . . . . . | 17 |
| 1.2.3. Kapitał społeczny jako czynnik zwiększający sprawność społeczeństwa — koncepcja Roberta Putnama . . . . .               | 20 |
| 1.2.4. Kapitał społeczny jako zasób kulturowy — koncepcja Francisa Fukuyamy . . . . .                                          | 24 |
| 1.3. Dysponenci kapitału społecznego . . . . .                                                                                 | 25 |
| 1.3.1. Jednostka jako dysponent kapitału społecznego . . . . .                                                                 | 25 |
| 1.3.2. Grupowo-warstwowy aspekt dysponowania kapitałem społecznym . . . . .                                                    | 27 |
| 1.3.3. Zbiorowy dysponent kapitału społecznego . . . . .                                                                       | 29 |
| 1.4. Ekonomiczne cechy i funkcje kapitału społecznego . . . . .                                                                | 31 |
| 1.4.1. Podstawowe własności kapitału społecznego . . . . .                                                                     | 31 |
| 1.4.2. Kapitał społeczny jako warunek rozwoju społeczno-ekonomicznego . . . . .                                                | 39 |
| <b>Rozdział 2. Źródła kapitału społecznego</b> . . . . .                                                                       | 45 |
| 2.1. Hipoteza podstawowa . . . . .                                                                                             | 45 |
| 2.2. Państwo jako główny czynnik generujący kapitał społeczny . . . . .                                                        | 46 |
| 2.2.1. Kreacja kapitału społecznego poprzez funkcję stanowienia prawa . . . . .                                                | 46 |
| 2.2.2. Państwo jako gwarant wolności jednostki i swobody gospodarczej . . . . .                                                | 50 |
| 2.3. Wpływ systemu edukacji na tworzenie i rozwój kapitału społecznego . . . . .                                               | 56 |
| 2.3.1. Znaczenie wiedzy . . . . .                                                                                              | 56 |

|                                                                                               |            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 2.3.2. Uczelnie wyższe, państwo a kreacja kapitału społecznego . . . . .                      | 58         |
| 2.4. Rola kultury w procesie kreowania kapitału społecznego . . . . .                         | 63         |
| 2.4.1. Kultura jako źródło kapitału społecznego . . . . .                                     | 63         |
| 2.4.2. Rola państwa w kulturze . . . . .                                                      | 66         |
| 2.5. Rodzina w procesie generowania kapitału społecznego . . . . .                            | 70         |
| 2.5.1. Tworzenie kapitału społecznego poprzez socjalizację potomstwa . . . . .                | 70         |
| 2.5.2. Znaczenie polityki społecznej w tworzeniu stosunków społecznych . . . . .              | 73         |
| <b>Rozdział 3. Ustrojowe uwarunkowania kreacji kapitału społecznego . . . . .</b>             | <b>77</b>  |
| 3.1. Uwagi wstępne . . . . .                                                                  | 77         |
| 3.2. Kapitał społeczny w demokracji . . . . .                                                 | 78         |
| 3.2.1. Kapitał społeczny uwarunkowany istnieniem demokracji . . . . .                         | 80         |
| 3.2.2. Kapitał społeczny podstawą demokracji . . . . .                                        | 82         |
| 3.3. Teoretyczne podstawy organizacji i funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego . . . . . | 86         |
| 3.3.1. Definicje i funkcje społeczeństwa obywatelskiego . . . . .                             | 86         |
| 3.3.2. Społeczeństwo obywatelskie a państwo . . . . .                                         | 90         |
| 3.3.3. Społeczeństwo obywatelskie a kapitał społeczny . . . . .                               | 93         |
| 3.3.4. Rola stowarzyszeń w kreacji kapitału społecznego . . . . .                             | 97         |
| <b>Rozdział 4. Kapitał społeczny w procesie przemian gospodarczych . . . . .</b>              | <b>101</b> |
| 4.1. Uwagi wstępne — przedmiot analizy . . . . .                                              | 101        |
| 4.2. Kapitał społeczny w sprywatyzowanych przedsiębiorstwach państwowych . . . . .            | 107        |
| 4.2.1. Dogmat celu . . . . .                                                                  | 107        |
| 4.2.2. Społeczna percepcja przemian własnościowych . . . . .                                  | 108        |
| 4.2.3. Sytuacja pracowników — ekonomiczny aspekt przekształceń . . . . .                      | 113        |
| 4.2.4. Kryteria wyboru inwestora . . . . .                                                    | 120        |
| 4.2.5. Wnioski . . . . .                                                                      | 123        |
| 4.3. Konsekwencje korupcyjnych praktyk prywatyzacyjnych . . . . .                             | 124        |
| 4.3.1. Uwagi wstępne . . . . .                                                                | 124        |
| 4.3.2. Spółki nomenklaturowe . . . . .                                                        | 127        |
| 4.3.3. Manipulowanie wartością majątku . . . . .                                              | 130        |
| 4.3.4. „Ustawianie” przetargów . . . . .                                                      | 132        |
| 4.3.5. Podsumowanie . . . . .                                                                 | 134        |
| 4.4. Przemiany w rolnictwie a kapitał społeczny . . . . .                                     | 136        |
| 4.4.1. Przedmiot analizy . . . . .                                                            | 136        |
| 4.4.2. Rekonstrukcja warunków życia . . . . .                                                 | 138        |
| 4.4.3. Aktywność zawodowa . . . . .                                                           | 141        |
| 4.4.4. Stosunek do dysponentów mienia po PGR-ach . . . . .                                    | 147        |
| 4.4.5. Wnioski . . . . .                                                                      | 150        |
| <b>Zakończenie . . . . .</b>                                                                  | <b>153</b> |
| <b>Bibliografia . . . . .</b>                                                                 | <b>159</b> |